

Uitvoeringsplan gezondheidsbeleid 2021-2023

Samen gezond in Haarlem

Gezondheid in de
fysieke en sociale
leefomgeving >

Dit is het Haarlemse uitvoeringsplan dat hoort bij de Regionale nota gezondheidsbeleid 2021-2028: "Samen gezond in Kennemerland". In het gezondheidsbeleid staan de beleidsambities opgenomen waar wij ons als gemeenten en GGD, in Kennemerland, de komende jaren voor willen inzetten.

Het gezondheidsbeleid heeft 5 speerpunten. In dit uitvoeringsplan worden de ambities en huidige stand van zaken in Haarlem op deze vijf punten benoemd en worden de ambities vertaald in acties die de komende 2,5 jaren in Haarlem worden uitgevoerd. De genoemde ambities zijn echter niet haalbaar door alleen de inzet vanuit gezondheidsbeleid. Het vraagt een integrale aanpak waarbij inzet vanuit andere beleidsdomeinen zoals sport, fysieke omgeving, jeugd, armoede en gewoon in de wijk noodzakelijk is. Mede daarom kiezen we er voor om lokale preventieakkoorden te sluiten. Deze akkoorden sluiten we met partners op gebiedsniveau (huisartsen, fysiotherapeuten, scholen, supermarkten, welzijnspartners, sportverenigingen, Sociaal wijkteams etc.) We maken concrete afspraken over wie wat doet om de doelstellingen te behalen. Als gemeente voeren we actief regie op de totstandkoming en uitvoering.

Gezondheids-
achterstanden
verkleinen >

Druk op het
dagelijks leven bij
jeugd en jong-
volwassenen >

Vitaal ouder
worden >

Leefstijlthema's

Roken >

Alcohol >

Overgewicht >

Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving

Ambitie

Met ingang van de nieuwe omgevingswet is gezondheid een vast onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid en doen gemeenten aanpassingen in de omgeving om:

- Beweging te stimuleren;
- Voldoende prikkels voor een gezonde leefstijl te creëren;
- Ontmoetingen te vergemakkelijken;
- De mens als gebruiker centraal te stellen bij (grootschalige) stedelijke ontwikkeling.

Ambitie

Vanaf 2022 creëren we bij decentrale beleidsontwikkeling meer verbinding tussen het fysieke en het sociale beleidsdomein. Het sociaal domein kan het fysieke domein helpen, door inwoners een actieve rol te geven in het proces.

Haarlemse situatie

De fysieke omgeving van de gemeenten in regio Kennemerland kenmerkt zich door intensief weg-, water- en vliegverkeer. Deze kenmerken gelden ook voor Haarlem. Haarlem kent daarnaast een sterk stedelijk karakter met een uitgebreid en gevarieerd aanbod aan voorzieningen. Aan de randen van Haarlem zijn diverse natuurlandschappen (o.a. duinen en veengebied).

Uitvoering

Het thema gezondheid wordt opgenomen in de Haarlemse omgevingsvisie. Een belangrijk uitgangspunt in deze visie is dat de gezonde keuze de makkelijke keuze moet zijn. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in het stimuleren van lopen en fietsen door goede fiets- en wandelpaden. Deze visie wordt in de 2e helft van 2021 vastgesteld.

Uitvoering

We gaan actief op zoek naar mogelijkheden waar we gezondheid kunnen koppelen aan niet-gezondheidsthema's. Voorbeelden zijn het mobiliteitsbeleid en gebiedsgericht werken.

Gezondheids- achterstanden verkleinen

Haarlemse situatie

Haarlem kent grote gezondheidsverschillen tussen de verschillende gebieden. Schalkwijk en Haarlem-Oost scoren op verschillende gezondheidsaspecten slechter dan de andere gebieden. Met name wanneer we inzoomen op wijkniveau zie je grote verschillen. In de wijken waar relatief veel mensen wonen met een lage SES scoren slechter op gezondheidsthema's als bijvoorbeeld overgewicht en roken.

Ambitie

Vanaf 2022 neemt de levensverwachting van inwoners in Kennemerland met een lage SES toe en in 2028 is het aantal jaren in goed ervaren gezondheid voor mensen met een lage én een hoge SES toegenomen.

Uitvoering

We sluiten preventieakkoorden in Schalkwijk (2021) en Haarlem-Oost (2022) en voeren hierin benoemde activiteiten uit. De ambitie om gezondheidsachterstanden te verkleinen staat centraal.

Ambitie

Vanaf 2021 passen we in Kennemerland gezondheidsbevordering via de leefomgeving met voorrang toe in wijken en buurten met gezondheidsachterstanden. Op termijn ontwikkelen we in alle buurten en wijken een leefomgeving die een gezonde leefstijl mogelijk en gemakkelijk maakt.

Uitvoering

We maken verbinding met anderen beleidsthema's zoals armoede, jeugd, sport en gewoon in de wijk omdat gezondheidsachterstanden (vaak) samenhangen met andere vraagstukken. Zonder inzet op genoemde thema's kunnen gezondheidsachterstanden niet worden aangepakt.

Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen

Ambitie

Vanaf 2022 ervaren jeugd en jongvolwassenen in Kennemerland minder prestatiedruk en stress in hun leven, doordat mentale gezondheidsvaardigheden worden gestimuleerd en de fysieke en sociale leefomgeving mentale gezondheid bevordert.

Haarlemse situatie

GGD Kennemerland heeft in 2019 de Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd. Ruim 4 op de 5 leerlingen (82%) voelt zich (heel) gelukkig. Opvallend is dat 50% van de Haarlemse leerlingen (zeer) vaak stress ervaart, waarvan 53% aangeeft dat het invloed heeft op hun lichamelijke of geestelijke gezondheid. Dit cijfer ligt een stuk hoger dan het landelijke gemiddelde. Alle cijfers zijn te vinden in de Gezondheidsatlas.

82%
voelt zich gelukkig

50%
ervaart vaak stress

53%
invloed op gezondheid

Uitvoering

Middels het Wijs en Weerbaar netwerk blijven we jeugd en jongeren ondersteunen/informereren. Dit gebeurt aan de hand van de gezonde school methodiek. In 2021 en 2022 blijft de gezonde school coördinator actief inzetten op het stimuleren en ondersteunen van zowel voortgezet onderwijs als ook basisscholen bij het thema gezondheid.

Vitaal ouder worden

Ambitie

Meer ouderen in Kennemerland voelen zich vitaal zodat zij (naar vermogen) kunnen blijven participeren in de samenleving.

Ambitie

Vanaf 2022 neemt het risico op spoedeisende hulp na een val bij ouderen in Kennemerland af.

Ambitie

Gedurende de looptijd van deze nota creëren alle gemeenten in Kennemerland een leefomgeving die ouderen verleidt tot een gezonde leefstijl.

Haarlemse situatie

In Haarlem is 17% van de inwoners 65 jaar of ouder. Van deze ouderen ervaart 65% zijn/haar gezondheid als goed of zeer goed. In Haarlem-Oost ligt dit cijfer een stuk lager: 55%. Het aandeel 65+ers neemt de komende jaren toe. We ervaren dit onder andere door een toename in het aantal Wmo aanvragen en een toename van het aantal ouderen die op de eerste hulp belanden na een valincident.

17%

65 jaar of ouder

65%

voelt zich gezond

Uitvoering

Het actief inzetten op het stimuleren van een gezonde leefstijl bij ouderen. Uitwerking wordt opgenomen in de preventieakkoorden.

Uitvoering

We blijven inzetten op vitaliteit bij ouderen door beweegprogramma's en valpreventie.

Uitvoering

Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt rekening gehouden met een beweegvriendelijke omgeving (voor ouderen).

Roken

Ambitie

In 2040 beginnen kinderen niet meer met roken.

Ambitie

In 2040 roken zwangere vrouwen niet meer.

Ambitie

In 2040 is het aantal rokende volwassenen gedaald naar maximaal 5%.

max. 5%
Volwassenen rookt

Haarlemse situatie

23% van de volwassenen rookt in Haarlem. Dit is hoger dan landelijk (20%).

23%
Volwassenen rookt

Uitvoering

We ondersteunen organisaties die een rookvrije omgeving willen creëren.

We investeren in een stoppen met roken aanpak voor mensen met een lage SES.

We zetten in op een rookvrije omgeving door het rookvrij maken van onder andere speelplekken en sportverenigingen.

We sluiten lokale preventieakkoorden waarbij de inzet op rookvrije generatie een belangrijk thema is.

Alcohol

Haarlemse situatie

23% van de volwassenen drinkt overmatig. Dit is hoger dan landelijk (19%). In Centrum/ Zuidwest ligt dit percentage zelfs op 29%.

51% van de scholieren heeft wel eens alcohol gebruikt. Dit is lager dan landelijk 59%.

23%

Volwassenen drinken overmatig alcohol

51%

Scholieren die wel eens alcohol gebruiken

Ambitie

In 2040 is het alcoholgebruik onder jongeren, in het bijzonder bingedrinken (5 glazen bij één gelegenheid), met 30 tot 40% afgenomen, met als uiteindelijke doelstelling om tot 0% alcoholgebruik te komen onder de 18 jaar.

-30-40%

Bingedrinken door jongeren

Ambitie

In 2040 is het zwaar en overmatig alcoholgebruik door volwassenen met ongeveer 40% afgenomen.

-40%

Overmatig alcoholgebruik

Ambitie

In 2040 is het alcoholgebruik tijdens de zwangerschap gehalveerd en uiteindelijk nul.

-50%

Alcoholgebruik tijdens zwangerschap

Ambitie

In 2040 is de keuze om alcohol te drinken een meer bewuste keuze en 80% van de mensen weet wat de gezondheidseffecten zijn.

80%

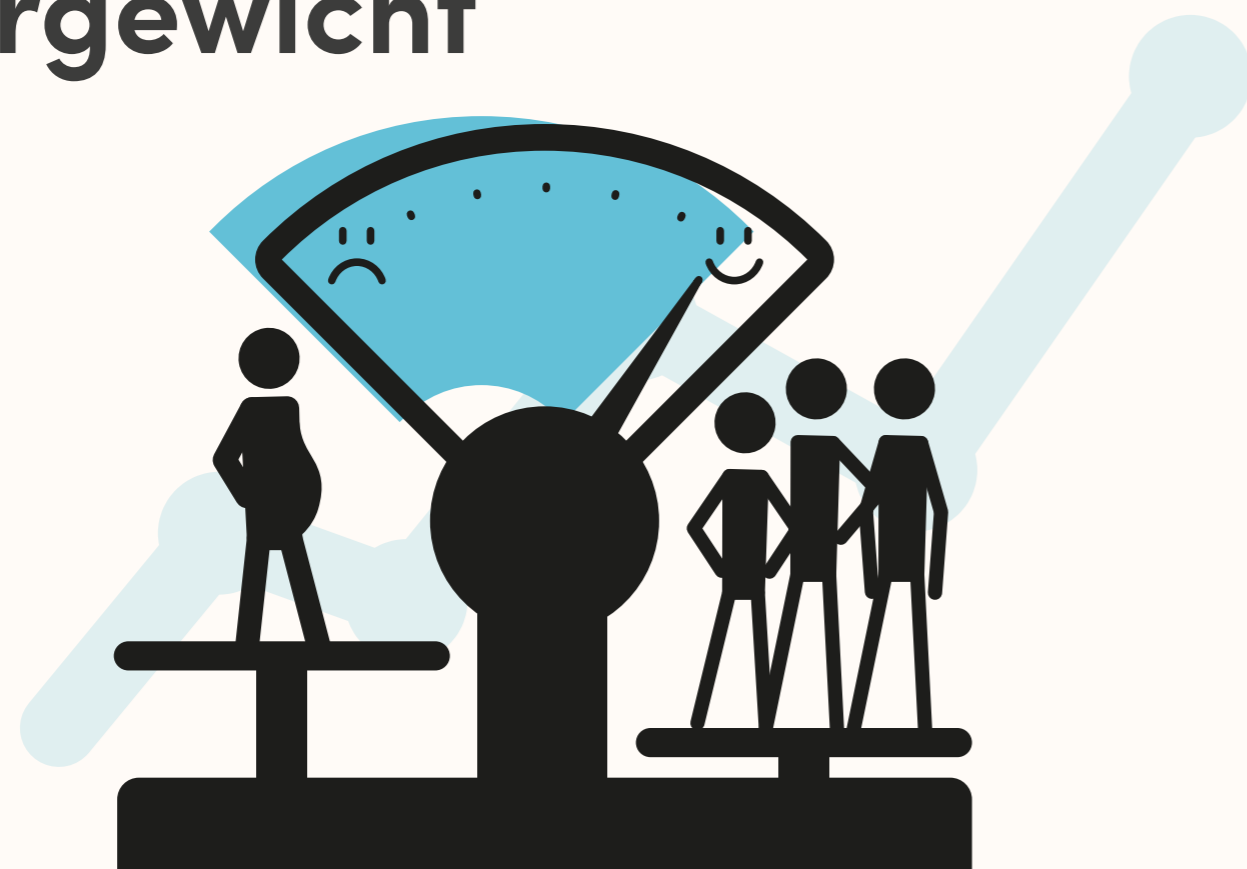
Kent de gezondheidseffecten van alcohol

Uitvoering

We blijven investeren in het voorlichten en weerbaar maken van jeugd en jongeren (Wijs en Weerbaar).

We sluiten lokale preventieakkoorden waarbij het verminderen van problematisch alcoholgebruik in wijken waar dit speelt een belangrijk thema is.

Overgewicht

Ambitie

In 2040 heeft maximaal 38% van de volwassenen en 9,1% van de kinderen overgewicht.

max. 38%
Volwassenen
met overgewicht

max. 9,1%
Kinderen
met overgewicht

Haarlemse situatie

44% van de volwassenen heeft in Haarlem overgewicht. Dit is lager dan gemiddeld in Nederland (49%). In Schalkwijk ligt dit percentage echter op 57%. Het percentage kinderen met overgewicht (gemeten in groep 2, 7 en klas 2) is 12%. Hier zijn de verschillen erg groot tussen de gebieden. In Schalkwijk ligt dit percentage op 23% en in Oost op 19%.

44%
Volwassenen
met overgewicht

12%
Kinderen
met overgewicht

Uitvoering

We blijven inzetten op de JOGG- en gezonde school aanpak. Waarbij kinderen en jongeren worden gestimuleerd om gezond te eten/drinken en voldoende te bewegen.

We investeren in interventies die inspelen op gezond eten.

We sluiten lokale preventieakkoorden waarbij de inzet op gezond gewicht een belangrijk speerpunt is.

Financiën

De uitvoering van het gezondheidsbeleid past binnen de beschikbare middelen in de gemeente begroting. Middels het sluiten van een lokaal preventie-akkoord komen we in aanmerking voor een extra uitvoeringsbudget vanuit het Rijk. Dit is een bedrag van € 80.000,- in 2021, 2022 en 2023. Met dit bedrag kunnen we investeren in het verder uitbreiden van de samenwerking rondom gezondheid en het versterken van de inzet op preventie (uitgewerkt in de preventieakkoorden).

Activiteit	Kosten (p/j)	Dekking
Het thema gezondheid wordt opgenomen in de Haarlemse omgevingsvisie.	-	n.v.t.
We gaan actief op zoek naar mogelijkheden waar we gezondheid kunnen koppelen aan niet-gezondheidsthema's.	-	n.v.t.
We sluiten preventieakkoorden in Schalkwijk (2021) en Haarlem-Oost (2022) en voeren hierin benoemde activiteiten uit.	€ 80.000,-	Rijksmiddelen: uitvoeringsbudget preventie.
Middels het Wijs en Weerbaar netwerk blijven we jeugd en jongeren ondersteunen /informer. Dit gebeurt aan de hand van de gezonde school methodiek.	€ 207.000,-	Gemeentebegroting: Budget publieke gezondheid + gedeeltelijk rijksmiddelen GIDS: € 135.000
Het actief inzetten op het stimuleren van een gezonde leefstijl bij ouderen.	n.t.b.	Rijksmiddelen: Uitvoeringsbudget preventie
We blijven inzetten op vitaliteit bij ouderen door beweegprogramma's en valpreventie.	€ 40.000,-	Gemeentebegroting: Budget publieke gezondheid
Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt rekening gehouden met een beweegvriendelijke omgeving (voor ouderen).	-	n.v.t.
We blijven inzetten op de JOGG methodiek.	€ 110.000,-	Gemeentebegroting: Budget publieke gezondheid
We investeren in interventies die inspelen op gezond eten.	n.t.b.	Rijksmiddelen: Uitvoeringsbudget preventie
We ondersteunen organisaties die een rookvrije omgeving willen creëren.	n.t.b.	Rijksmiddelen: Uitvoeringsbudget preventie
We investeren in een stoppen met roken aanpak voor mensen met een lage SES.	€ 15.000,-	Gemeentebegroting: Budget publieke gezondheid
We zetten in op een rookvrije omgeving door het rookvrij maken van onder andere speelplekken en sportverenigingen.	n.t.b.	Rijksmiddelen: Uitvoeringsbudget preventie
Inspelen op actuele ontwikkelingen.	n.t.b.	Rijksmiddelen: Uitvoeringsbudget preventie

Totaal

€ 452.000